

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุเป็นการศึกษาเชิงปริมาณโดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยได้แบ่งการศึกษา และดำเนินการดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ในการศึกษาค้างนี้ เป็นผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง จังหวัด เชียงใหม่ จากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทยปี 2550 มีผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง เชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 48,842 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551)

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่มีการใช้บริการอินเทอร์เน็ตได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากรายงานสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2551 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าประชากรกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการใช้คอมพิวเตอร์เพียงร้อยละ 5 เท่ากับมีผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง เชียงใหม่ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย 2442.1 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง 343.7 คน เพื่อความเหมาะสมของการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ศึกษาเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน โดยดำเนินการ 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า(Quota Sampling)จากแขวงในเขตเทศบาลเมือง เชียงใหม่ จำนวน 4 แขวง ได้แก่ แขวงเมืองราย แขวงศรีวิชัย แขวงนครพิงค์ และ แขวงกาวิละ แขวงละ 100 คน

ขั้นที่ 2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ใช้อินเทอร์เน็ต เมื่อพบกลุ่มตัวอย่างจากการสอบถามเบื้องต้น ก็เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจนครบจำนวนโควต้าที่กำหนดไว้ในแต่ละแขวง พบว่ามีกลุ่มตัวอย่าง 46 คนที่ไม่มีการใช้อินเทอร์เน็ตจึงเหลือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้อินเทอร์เน็ต 354 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง โดยนำมาจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ภูมิสำเนา ศาสนาจำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประสิทธิภาพการใช้อินเทอร์เน็ต การแสวงหาข้อมูล การใช้บริการอินเทอร์เน็ต สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ต ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตและระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่ออินเทอร์เน็ตในด้านกิจกรรมการใช้ในด้านต่างๆ ได้แก่ เนื้อหาด้านข่าวสาร เนื้อหาด้านความรู้ เนื้อหาด้านความบันเทิง และเนื้อหาด้านประชาสัมพันธ์ จำแนกตามประเภทของกิจกรรมจำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 4 ความรู้สึกพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่ออินเทอร์เน็ตในด้านกิจกรรมการใช้ในด้านต่างๆ ได้แก่ เนื้อหาด้านข่าวสาร เนื้อหาด้านความรู้ เนื้อหาด้านความบันเทิง และเนื้อหาด้านประชาสัมพันธ์จำแนกตาม ประเภทของกิจกรรมจำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่างในด้านต่างๆ ได้แก่ เนื้อหาด้านเทคนิค เนื้อหาด้านข่าวสาร และ เนื้อหาด้านความบันเทิง จำนวน 16 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความชัดเจนและถูกต้องของเนื้อหา ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติและการวิจัยจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านผู้สูงอายุจำนวน 1 เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การลองใช้เครื่องมือโดยการใช้แบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปลองใช้กับผู้สูงอายุที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตที่มามีกำลังกายที่แข็งแรงที่สถานฝึกสันทนาการเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 10 คน นำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ .83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2552 ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อสนามฝึกสนามกีฬาเทศบาลนครเชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการศึกษาและเก็บข้อมูล
2. เก็บข้อมูลผู้สูงอายุที่ใช้อินเทอร์เน็ตตามโควตาของแต่ละแขวงด้วยตัวเองเป็นรายบุคคล โดยใช้เวลาในการสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ สัปดาห์ระหว่างวันที่ 24 มกราคม – 12 กุมภาพันธ์ 2554 จึงสามารถเก็บแบบสอบถามได้ครบตามจำนวนที่ต้องการการวิเคราะห์ข้อมูล
3. หลังจากแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งทำการสอบถามเป็นรายบุคคล และสามารถเก็บแบบสอบถามได้ครบตามจำนวนที่ต้องการแล้วได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 2 การเปิดรับอินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุสถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่ออินเทอร์เน็ตในด้านกิจกรรมการใช้รูปแบบต่างๆ สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานลักษณะคำตอบเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) นำมาวิเคราะห์ แบ่งเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

ระดับมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
ระดับมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ระดับปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
ระดับน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่าง จัดเป็น 5 ลำดับช่วงดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง ใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง ใช้ประโยชน์ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง ใช้ประโยชน์ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง ใช้ประโยชน์ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความรู้สึกพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่ออินเทอร์เน็ตในด้านกิจกรรมการใช้รูปแบบต่างๆ สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานลักษณะคำตอบเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) นำมาวิเคราะห์แบ่งเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

ระดับมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
ระดับมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ระดับปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
ระดับน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่าง จัดเป็น 5 ลำดับช่วงดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุสถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้วยแบบสอบถาม ลักษณะคำตอบเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) นำมาวิเคราะห์ แบ่งเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

ระดับมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
ระดับมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ระดับปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
ระดับน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่าง จัดเป็น 5 ลำดับช่วงดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51-5.00	หมายถึง	เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51-4.50	หมายถึง	เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51-3.50	หมายถึง	เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51-2.50	หมายถึง	เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.50	หมายถึง	เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อยที่สุด